

Asia: VN/12957/2023

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö hallituksen esityksestä laiksi merituulivoimasta talousvyöhykkeellä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

4 luku – Ehdotukset ja niiden vaikutukset

Tunnistattekko, että esitetyillä laeilla olisi vaikutuksia, joita ei ole huomioitu esityksessä?

-

Muu palaute vaikutusarvioista

-

7 luku – Säännöskohtaiset perustelut

Palaute alueen valinnasta

-

Palaute vakuuksista (osallistumisvakuus ja edistämisvakuus)

Esitysluonnoksen tavoin KKV pitää perusteltuna, että vakuutta edellytetään kilpailutuksessa, jossa keskeneräiseksi jäävän projektin kustannukset valtiolle ovat huomattavia. KKV pitää perusteltuna, että kilpailutuksen voittavalle yritykselle asetetaan edistämisvakuus varmistaakseen, että yritys lähtee aidosti kehittämään hanketta.

Palaute maksuista (osallistumismaksu ja hyödyntämismaksu)

KKV pitää kilpailutukseen osallistumiseen edellytettävää osallistumismaksua perusteltuna, jos on huoli, että kilpailutukseen osallistuu yrityksiä, joilla ei ole aitoa tarkoitusta edistää merituulivoimahankkeita. Kuitenkin kilpailutukseen osallistuminen edellyttää yrityksiltä osallistumisvakuutta, jolloin KKV:n näkemyksen mukaan erillisen osallistumismaksun asettaminen ei edistä tätä tavoitetta.

Osallistumismaksun edellyttäminen kaikilta kilpailutukseen osallistuvilta yrityksiltä voi sen sijaan tarpeettomasti rajata kilpailevia yrityksiä pois. Maksut voivat sulkea yrityksiä pois erityisesti

tilanteissa, joissa yritykset ennakoivat oman kilpailutuksen voittamistodennäköisyytensä pieneksi. KKV:n näkemyksen mukaan kilpailutuksesta aiheutuvia erillisiä kustannuksia ja muita hallinnollisia kustannuksia ei ensisijaisesti tulisi kattaa osallistumismaksun kautta.

Muu palaute kilpailutuksesta

KKV:n näkemyksestä on hyvä, että esitysluonnoksessa on kiinnitetty huomiota siihen, että yrityksillä on eri pohjatiedot kilpailutettavista alueista ja, että tähän pyritään vaikuttamaan esimerkiksi pykälän 18 kautta. KKV kuitenkin toteaa, että kahden tarjouskierroksen mallissa ensimmäisen kierroksen informaatioarvo voi jäädä pieneksi, kun yritykset varovat paljastamasta todellista arviotaan ja näin välittämistä informaatiota kilpailijoille. Näin ollen KKV:n näkemyksestä kahden tarjouskierroksen hyödyt voivat jäädä oletettua pienemmiksi.

Esitysluonnoksen mukaan merituulialueiden kilpailutukseen sovelletaan esitetyn uuden talousvyöhykkeen merituulivoimalain lisäksi hankintalakia. Ehdotetussa menettelyssä on esitysluonnoksen mukaan piirteitä sekä lupaprosessista että käyttöoikeussopimusmenettelystä.

Ehdotetun talousvyöhykkeen merituulivoimalain 26 §:ssä säädetään hankintalain soveltamisesta kilpailutuksesta ja hyödyntämisluvasta koostuvaan menettelyyn. Lainkohta sisältää sekä kilpailutusmenettelyyn että hyödyntämislupaprosessiin ja hyödyntämislupaan liittyvät viittaussäännökset tiettyihin hankintalain pykäliin. Säännöskohtaisten perusteluiden mukaan tarkoituksena on varmistaa EU:n käyttöoikeussopimusdirektiivin ja valvontadirektiivin vaatimusten täyttyminen siltä osin, kun ehdotettu laki ei suoraan niitä täytä. Menettelyyn ei kuitenkaan sovellettaisi kaikkia hankintalain 116 §:ssä lueteltuja käyttöoikeussopimukseen sovellettavia säännöksiä, sillä ehdotettu laki täyttää monilta osin käyttöoikeussopimusdirektiivin ja valvontadirektiivin vaatimukset suoraan. Edelleen on todettu, että ehdotetun lain hyödyntämislupa katsottaisiin hankintalaisia tarkoitetuksi käyttöoikeussopimukseksi.

Hallituksen esitysluonnoksessa todetulla tavalla käyttöoikeussopimusdirektiivi on kansallisesti täytäntöön pantu lailla julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista (hankintalaki). KKV toteaa, että esityksen perusteella jää osin epäselväksi se, millä perusteella hyödyntämisluvan katsotaan olevan hankintalain mukainen käyttöoikeussopimus. Esitysluonnoksen yleisperusteluissa on esimerkiksi todettu, että ehdotettua menettelyä, joka koostuu kilpailutuksesta ja kilpailutuksen voittajalle myönnettävästä hyödyntämisluvasta, voidaan pitää sekamuotoisena toimiluvan ja sen hakijaksi oikeutetun kilpailuttamisen yhdistelmänä, jossa toteutuu myös käyttöoikeussopimuksen tunnusmerkistöä. KKV:n näkemyksen mukaan esitysluonnoksessa tulisi avata tarkemmin käyttöoikeussopimuksen tunnus-merkkien soveltumista kyseiseen menettelyyn. KKV kiinnittää lisäksi huomiota käytettäviin termeihin ja niiden täsmällisyyteen sekä olemassa olevan käyttöoikeussopimuksia koskevan sääntelyn ja nyt ehdotetun sääntelyn muodostaman sääntelykokonaisuuden selkeyteen. Hallituksen esitysluonnoksen yleisperusteluissa on todettu, että hyödyntämislupa katsottaisiin käyttöoikeussopimusdirektiivin mu-kaiseksi käyttöoikeusurakaksi. Esitysluonnoksen säännöskohtaisissa perusteluissa taas on todettu, että hyödyntämislupa

katsottaisiin hankintalaissa tarkoitetuksi käyttöoikeussopimukseksi. KKV:n näkemyksen mukaan tulisi lisäksi harkita, tulisiko asiasta säätää myös pykälätasolla perusteluiden lisäksi.

KKV toteaa lisäksi selvyuden vuoksi, että vaikka esitysluonnoksen mukaan kyseessä olisi hankintalain mukainen käyttöoikeussopimus, ei KKV:lla ehdotuksen mukaan kuitenkaan olisi valvontatoimivaltaa kyseisiin sopimuksiin, sillä ehdotetun lain 26 §:ssä on lueteltu hankintalaista sovellettavaksi tulevat säännökset, eikä tässä yhteydessä mainita hankintalain 15 lukua. Hankintalaissa on käyttöoikeussopimukseen sovellettavien säännösten osalta todettu, että käyttöoikeussopimukseen sovelletaan muun muassa hankintalain 15 lukua eli hankintojen valvontaa koskevaa lukua.

Palaute hyödyntämisluvasta

-

Palaute valitusten osittaisesta keskittämisestä Vaasan hallinto-oikeuteen (Erityisesti hallinto-oikeuksille, korkeimmalle hallinto-oikeudelle ja markkinaoikeudelle osoitettu kysymys)

-

Palaute muutoksenhausta

-

Palaute talousvyöhykelain muutoksista

-

8 luku – Laki alemman asteinen sääntely

Palaute asetuksella myöhemmin säädettäviin asioihin liittyen

Hyödyntämismaksusta ja kilpailutusmenettelystä on tarkoitus säätää erikseen tarkemmin valtioneuvoston asetuksella, joten KKV kiinnittää lausunnossaan huomiota näihin niiltä osin, kun niitä on hallituksen esitykseen kirjattu.

Hyödyntämismaksun maksun ajoittamista tuotannon käynnistämisvaiheeseen KKV pitää kannatettavana, jotta kilpailutukseen osallistuminen olisi yrityksen näkökulmasta vähäriskisempää. Yleisenä periaatteena hyödyntämismaksun ei tulisi vaikuttaa yritysten kannustimiin sähkön tuotantovaiheessa, eli hyödyntämismaksun ei esimerkiksi tulisi luoda yritykselle strategisia kannustimia sähkönmyyntinsä ajoittamiseen tai vaikuttaa sähköä myydessä yrityksen tarjotun kapasiteetin määrään. KKV korostaa, että hyödyntämismaksuasetusta kirjattaessa ja hyödyntämismaksun kaavaa luodessa tulisi varmistua, että haitallisia kannustimia ei synny.

Muu palaute

Tähän pyydetään jättämään palaute vain niistä asioista, joita ei ole mainittu yllä.

-

Anttinen Markus
Kilpailu- ja kuluttajavirasto